

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Hyemalis - A Dominica I. Adventus Domini nostri usque ad
Dominicam Septuagesimæ

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Triduo sequenti de Pastoribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44194

TRIDVO sequenti, agitur de Pastoribus ad præsepe Domini, primò quidem proficiscentibus; tūm ibi subsistentibus; atque inde regredientibus.

DIE XXIX. DECEMBERIS. DE PASTORVM PROFECTIONE AD PRAESEPE DOMINI.

*Transamus usque Bethleem, & videamus hoc verbum
quod factum est nobis: & venerunt festinan-
tes. Luc. 2.*

VERITAS PRACTICA.

Sicut discursus nostri Intellectus statim sequi debet affectus voluntatis; Ita & affectum, effectus, seu exequitio.

RATIO EST. Quia idcirco statim affectus sequi debet intellectum discurrentem, ne discursus evanescat, sine illo voluntatis affectus.

Sed nisi effectus atque exequitio statim sequatur affectum, affectus non minus exarescet se ne effectu, quam sine affectu discursus.

Ergo perinde sequi debet affectum effectus, atque affectus intellectum; Quod tamen rarum est, & diligenter advertendum.

I. PUNCTUM.

Luc. 2.

Pastores erant in regione eadem vigilantes, & custodiens vigilias noctis, super gregem suum. Et ecce Angelus Domini sicuti justi illos, & claritas Dei circumfusit illos & timuerunt timore magno; Et dixit illis Angelus, Nolite timere, Ecce enim euangelizatio vobis gaudium magnum, quod eris omni populo, quia natus est vobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus, in certitate David.

Vide quæ plura habentur in textu, & mirare quod ad pastores potius quam ad alios prioris nota homines, dirigantur a Deo Angeli. Expende singulas Angeli voces, atque has præcipue. Et hoc vobis signum: Invenietis Infantem,

pannis involutum, & positem in praesepio. O qualem Christi nati notam! quale insigne Regis Angelorum & hominum, PANNI & PRAESEPE! Adverte, ut in divinis Laudibus quas decantant Angeli, datur Deo gloria, & pax hominibus, unde tu si tibi assumis gloriam quæ Dei est, pacem tibi Deus auferet, & erit gloria tua in confusione. Denique observa diligenter quæcirò pastores affecti fuerunt ad videndum Infantem, de quo audierant Angelos, & quam cirò affectum effectus sequutus fuerit. Sic enim ut Angelis discesserunt, pastores loquebantur ad invicem, Transamus usque Bethleem, & videamus quod factum est; & venerunt festinantes.

Sic plane in Meditationibus intellectum discurrentem statim affectus sequi debet; & affectum effectus. Tora vis Veritatis est in particula statim. Nemini enim dubium est quin aliquando effectus sequi debeat, sed an statim, aut æquæcirò atq; affectus discursum sequitur, hoc porro est quod pauci norunt, & tamen eadem proorsus est Ratio pro affectu & effectu.

Quid est enim quod tan opere commendatur in meditando, ut affectus statim excitet post discursum? Nempe ne discursus evanescat, quo evanescente nullus sit voluntatis motus & affectus, ac proinde nullus orationis fructus. Nā cū Voluntas nō moveatur circa bonū suū, nisi prout est cogitum & manifestū ab intellectu: certe quamdiu ista præsens vigebit cognitio & manifestatio, magis affectu erit

M

yo-

Cant. 3. voluntas, quam si non esset præsens. Sicut quando è silice scintilla excutitur, debet esse paratus somes qui scintillam excipiat, ne aliquin pereat: ita in meditatione ex affectis ignis prout voluntas cum Gratia se opportuè subiicit infuso Lumini. In veri quem diligit anima mea, tenui eum nec dimittam; Hoc est afficere, hoc est illustrari & ardere. In quo certè deficiunt hì de quibus dicitur, Quia cùm cognovissem, non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias eggerunt, sed evanescerunt in cogitationibus suis. Obscuratum est insipiens cor eorum. Nonne tu exhibis es?

Rom. 1.**Ecclej. 8.****Prov. 19.****a. Reg. 19****Cap. 4.****4.36.**

II. PUNCTUM. Sed nisi effectus aut exequatio statim sequatur affectum, affectus non minus exarcessit sine effectu, quam sine affectu discursus.

Sunt quidem tempus & opportunitas omni negotio, ut ait Sapiens, nequè semper ita paratum est & opportunum tempus ut quamprimum afficiatur ad aliquid efficiendum, effectus effectum sequi possit: Tunc certè differendum, & sat citò si bene, Nam ut est in sacris proverbiis, Vbi non est scientia anime, non est bonus: & qui festinus est pedibus offendet. Verum non est tam frequens hæc precipitatio, neque tam damnosa, quam traditas: Vix defunt occasiones rei bene gerendæ, prout in meditatione quotidiana statuitur: quia dum res gerenda statuitur, circumstantiae loci & temporis prævidentur, quæ tamen quando occurrit, differtur sàpè effectus, & vix unquam postea revocatur; quandoquidem concepitus in meditatione effectus interim dum effectus differtur, clanguit; neque ita valet ad effectum dilatum exequendum, sicut dum calebat effectus. Venerunt filii usque ad partum, & vires non habet parturiens.

Hoc valde expendendum, sicut facile evaneat discursus, ita & effectus: citò arcessit lachryma, omnis humana voluntas ambulatoria est. Fascinatio enim nugacitatis obscurat bona, & inconstans concupiscentia transvertit sensum sinistralitatem, Id est, etiam si non aduertas nec cogite. Atque inde sit quod dictum est, ut nisi illo ipso calente motu & durante effectu voluntatis, statim effectus & exequatio, dum imperari potest, impetratur, vix unquam fieri, quia mutabitur, aut refrigerescet effectus; Et eris sicut hodie, sic & cras, & multò amplius, ut ait Prophetæ; Id est eadem semper peccabis, non converteris, non emendaberis, non proficies,

licet ad profectum officiaris, quia nimis longe disiungis effectum ab affectu.

Hoc est quod Christus Dominus exprobavit Iudeus, qui cum satis bene affecti essent ad prædicationem S. Joannis, quia tamen non statim executo sequuta est illum affectum, nihil illis profuit vel audivisse Joannem, vel in eo audiendo commotos esse. Ille erat lucerna ardens & lucens, vos autem voluisti ad horam exultare in luce eius; Quasi diceret, in hoc effectu, quod vobis satis esse putatis recte in illum affectu: oportebat enim ultra progredi, & statim ad effectum profilire. Quid & alibi explicat clarius dicens; Publicani iustificaverunt Deum baptizati baptismō Ioannis: Pharisei autem & Legisperiti consilium Dei speraverunt in semetipsos non baptizati ab eo. O quale est illud; Consilium Dei spernere, dum affectum inefficacem reddimus!

III. PUNCTUM.

Sicut ergo discursus intellectus meditantis Veritatis propositas statim sequi debet affectus voluntatis, ita & affectum effectus: Quia ut aperte est demonstratum, par utroque est ratio, nequè minus timendum est quod effectus ab affectu disiunctus, nullus sit, quam nullus esset affectus, si effectus a discursu disjungetur. Propterea, inquit Apostolus, abundantius Hebr. 2. oportet observare nos ea que audivimus, ne forte pereffluamus. Non modo efflunt & percunt discursus & effectus, nisi effectus sequatur, sed nos ipsi, quod mitum est, per efflumus. Id est, toti consumimur & perimus, quia sine effectu nihil sumus; Unde & Prophetæ, Ponite corda Agg. 1. vestra super vias vestras; seminasti multum, & intulisti parum: comedistis & non es saturatus. Et quia mercedes congregari, misericordia in factum pertusum. Nonne si se petire diceret, sic preceuntem mercede sua?

In mente ergo habe, inquit Dominus, qualiter acceperis, & audieris, & serva, & paenitentiam age, de neglectis scilicet occasionibus, & toties dilatis effectibus. Putate quare moratur filius meus, aut quare detentus est ibi? Sic Tobias Pater de Filio; sic de te Deus, dum nimis tardas. Esto velocior, & funem magis prefcindre quam solue.

Vide supra Feriam 3. infra Hedonadam primam Adventus. Et Verbo Effectus.

DIX

DIE XXX. DECEMBRIS.
DE INGRESSV PASTORVM
IN LOCVM, VBI NATVS EST DOMINVS

*Invenerunt Mariam, & Ioseph, & Infantem positum
im præsepio. Videntes autem cognoverunt de ver-
bo quod dictum erat illis, de pueru
hoc. Luc. 2.*

VERITAS PRACTICA.

Cum simplicibus sermocinatio eius, seu familiaris communicatio. Prov. 3.

RATIO EST. Quia his se potissimum communi-
cat Christus, qui se illi totos subjiciunt.
Sed simplices sic se, inter alios, Christo subjici-
unt.
Ergo & His maximè se Christus communicat.
Quod certè est ad Simplicitatis commendationem, ac virtutis oppositi detestationem illu-
strissimum, & maximè necessarium.

I. PUNCTUM.

S Itibi mirum fuit Pastores præ multis a-
liis vocatos & missos ab Angelis ad vi-
sendum Dominum? magis adhuc mi-
randum apparer, quod illi locum ingres-
si ubi reclinatus erat Infans in præsepio, statim
agnoverunt illum esse Salvatorem & Chri-
stum Dominum, quern Judæi expectabant, &
qualiter Angeli nunciaverant. Quam multa
dubiam hanc illis fidem poterant facere! Quis
facile crederet talem Regem nasci ex tam pau-
perie matre, ut non haberet ubi eum reclinaret,
nisi in præsepio? Quis nisi bene persuasus puta-
ret eum Salvatorem aliorum qui necessaria vi-
tae vix habebet? Quod si Angeli suum illum Re-
gem agnoscunt, cur ei non ministrant? Cur non
transferunt in nobiliorem & commodiorem
locum? Cur non conyocant universum mun-

dum ad eum adorandum? Cur non saltem Ju-
dæos omnes, aut certè cur non præcipios? Cur
potius pastores, viros simplices à quibus colli-
non est ita magnificentum & regium, sicut à viris
principibus;

Hæc & similia poterant sibi pastores obji-
cere, atque à credendo retardari; sed nihil horum
occurrit: statim ut vident oculis corpo-
ris puerum, vident oculis mentis Salvatorem
& Christum: Nihil contra discurrunt animo,
nihil raciocinantur adversum, nihil opponunt
contrarium. Ita se illis intimè & plenè com-
municat Verbum illud infans, ut intus loqua-
tur, intus sermocinetur, intus dicat quod olim
per Prophetam Ego ipse qui loquebar, ecce ad-
sum. Erant illi scilicet simplices animo & docie IJ. 52.
Pro. 3.

biles Dei, quos Christus maximè diligit, qui-
buscum sermocinatio eius, & familiaris com-
municatio.
Admirare, & adora hanc divinam Sapien-
tiam & Bonitatem: Tum ut videoas manifeste
quā sit universem certa Veritas, quæ ex Pro-
verbii proponitur modo consideranda, ex-
pende primam illam Rationis allatae partem,
quā dicitur Christum se his maximè com-
municare qui se illi totos subjiciunt, id est, intel-
leitu, & voluntate. Nam cùm ex iis quæ com-
municat, multa sint quæ superent humanum
intellectum, & quibus etiam naturalis volun-
tas repugnat: certè nisi quis subijiciat illi hanc
duplicem animifacultatem, non est aptus tan-
tæ communicationi, nec verò dignus tantæ
familiaritati. Vade post me satana, scanda-
lum M. 2. Math. 16.

Iam es mihi, quia non sapis ea qua, Dei sunt, sed ea qua hominum. Haec si dicta sunt illi viro qui Christo contradicebat: in re tam nova & propè incredibili, quas erat eius futura passio: quid dicetur illi qui repugnaret Domino in aliis que à communī sensu minus distarent. O homo tu quis es, qui respondens Deo. VAE qui contradicit factori suo, testa de famis terra; nunquid dicitur humum figulo suo, quid facias?

Rom. 9.
Is 45.

le tibi cesserit, quoties à Christo discelleris.

III. P U N C T U M.

PAtet ergo quām verē dictū sit à Sapiente: *Abominatio Domini est omnis illusor, & cum simplicibus sermocinatio eius: Id est, communicatio familiaris de divinis mysteriis, aut quibusnamque rebus spectantibus ad salutem & perfectionem; Deo enim sermocinari est, inquit S. Gregorius, per illustrationem sua præsentis, humanis mentibus arcana revolare; Cum simplicibus igitur sermocinari dicitur, quia de superne mysteriis illorum mentes radio sue visitationis illuminat, quos nulla umbra aut lucidus obscurat. Et sanctus Hieronymus, *Sermocinatio in Prov.* inquit, Domini, cum simplicibus est, quia illos cœlestis sapientia secretis illustrat, quos terrani fastus ac duplicitatis nihil habere considerat. Hinc etenim dicit, abecondisti hæc à sapientib⁹, *Matth. 13. & revelasti ea parvulis.**

Denique quid apertius ad rem nostram quā quod ipsa proclamat Sapientia: *Sentite de domino in bonitate, & in simplicitate cordis quare illum, quoniam inventur ab his qui non tentant illum: apparet autem eis qui fidem habent in illum: perverse enim cogitationes sevant à Deo, probata ræsum virtus corripit insipientes, quoniam in male volam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subditō peccatis. Spiritus enim sanctus discipline effugiet suum.*

Hinc te agnolę, vix unquam fareberis te factum & simulatum: sed nomine agnoscis te aliquando & sapiens in oratione delectum à Deo, & in mediis veritatis tenebris, ubi alij clara luce fruuntur? Unde hoc putas? Audi iterum Sapientem: *Quoniam accessisti maligne ad dominum, & cor tuum plenum est dol⁹ & fallacia, Fingis te sapere velle quod non vis, nec velle quod vis. Atque illud ipsum si posses, ipsi Ne affingeres. Oplene omnis dolo & fallacia, si vidi aboli, inimice omnis lusitio, non definis pervertire vias Domini regulas. Et nunc ecce manus domini super te, & eris cæcitus, non videntis solem usque ad tempus. Hæc ad dolosum Apostolus.*

Deprime magis ac magis cor tuum, ne se nimis effera, ne sibi nimis credat.

Vide Verbo, *Simplicitas Prudentia.*

DIE:

Deut. 12.

Prov. 11.

Hom. 63.

in Mathe.

2. Cor. 1.

Rom. 8:

If. 1.

Iob. 5.

L. 6. Mor. 6. 12.

6. 12.

Sap. 11.

Ecclesi. 1.

Aet. 13.

Eccles. 2.

DIE XXXI. DECEMBRIS.

DE REDITV PASTORVM, ET RELATIONE EORVM QVAE AVDIERVNT, ET VIDERUNT.

*Et reversi sunt Pastores glorificantes, & laudantes
Deum, in omnibus qua audierant & viderant,
sicut dictum est ad illos. LUC. 2..*

VERITAS PRACTICA.

Né quid nimis, aut quid minus, cum proximo.

S E N S U S ē R A T I O est, quod ubi aequaliter apparet periculum incidendi in excessum vel defectum, adhibenda est maxime cura, ut moderatio teneatur, ne quid nimis aut minus fiat. Sed in communicatione cum proximo, tale apparet periculum. Ergo ibi maxime adhibenda est cura, ne quid nimis, aut minus cum illo fiat, quam debet fieri;

L. P. U. N C T U M.

Occurrunt hie duo consideranda, que nonnullam videtur habere oppositionem, unde tamen perutile documentum elicitor. Primum est, quod Pastores à præsepio Domini revertentes, non collabant omnibus obuiis prædicare, & mirie efferte laudibus, que audierant ab Angelis & viderant in Puer nato. Alterum vero hunc affabile est quod Maria & Joseph mirum servarent silentium, neque ulti quinque de hoc Mysterio verba fecerent. De Joseph quidem nihil profici habeat Evangelista de Maria autem hoc unum, Quod conservat omnia verba hac conserens in corde suo, id est sibi soli intenta, confabebat simul quæ ab Angelis & à Pastori bus, dicebantur, ut inde vel ad laudandum Deum, vel ad prolectum eliciendum exicitur.

Quid porrò est, cur Ipsa non etiam sicut Pastores de his loqueretur, & quæ tam misericordia noverat de Filio suo, non comunicaret aliis? Aut quomodo Pastores, virti rudes & ignari hoc sibi assumebant? Videlicet ut hinc dilecas, & loquendum, & silendum. Disce à Pastori bus, opportunè loqui de Divinis & spiritualibus; Disce à Maria Matre, de iis etiam suo silentio loco, & tempore. Vix aliud est, ubi à Viris etiam spiritualibus peccetur frequentius & gravius, quam in horum aliquo extremon, sive per excessum sive per defectum. Vel enim nimis se suaque communicant, vel non satis. Et dum si pè unum evitare volunt extremon, in aliud incidunt. Quamobrem hic maxime servanda est moderatio: *Né quid nimis, aut quid minus.* Atquè ut practica reddatur Veritas, non adhibenda præcipue cautio, & attente consideranda Ratio quæ id suadet.

Quando scilicet aequaliter apparet periculum, & par utrinque occasio imminet, incidendum aliquid extremum, id est, in excessum vel defectum, circa quodvis obiectum: tom vel maximum attendendum, invigilandum, & uno verbo, sic est cavendum, sicut in periculo & occasione peccati: Nam revera omne extre monum, quodcunque sit, sive excedens, sive deficiens, vitiosum est: & sicut virtus non consistit nisi in medio quod est inter utrumque extre monum, ita nisi servetur hoc medium, planum vitium est & peccatum. Hinc illa S. Gregorij Nazianzeni præclara sententia: *Virtus in extremo excessus est, defectus per quod labefactans,*

M. 3. non.

In Isaias.

*non sedis ac regulam additio aliqua, vel sub-
stratio. Sanctus item Hieronymus apertissime:
In virtutibus nec Hyperbasos nec Ellypses, nec
pius, vel minus, sed omnia temperata: & si à
recta via paululum declinaveris, non interest
uirum ad dextram vadet, an ad sinistram, cum
verum iter amiseris. Propterea toties admis-
nemur in Scripturis; Ne declinemus ad dexte-
ram aut ad sinistram, sed per viam quam pre-
cepit nobis Dominus noster, ambulemus.*

*Deut. 5.
Iosu. 1.
Prov. 4.
Pro. 23.
Eccles. 7.*

*Quo etiam spectant illa Sapientum monita:
Prudentia tua pone modum. Nolies iustus mul-
tum, neque plus sapias quām necessō est, ne forte
obstupescas. Itane tibi caves in omnibus? an
potius temere & inconsulto te permittis cor-
ruptae naturae, quae semper in aliquod propen-
det extrellum?*

*gratia Dei. Ac proinde qui tam pio desit opere,
nonne is suo desit officio? Nonne is per
defectum peccabit, & minus faciet quām oportet?
Aut si forte loquaris, si quæ sentis com-
municas? Nonne supra quām tibi licet, tu tibi
se pè assumes? Nonne plus nimio te efferes?
Nonne per excessum delinques? Videsne par-
utrumque periculum? Tene vero vides in ho-
rum alterutro sic versari, ut vix unum effugias,
qui de volvatis in aliud?*

III. PUNCTUM.

*N*e quid igitur nimis aut minus fiat, agenti
cum proximo, tanta cura & diligentia est
attendendum, quanta est præsens occasio &
quale utrumque periculum, incidenti in alteru-
rum extremerum, nisi diligenter attendatur.
Quod Sapiens apertissime monuit, dum ait,
*Qui conatur multa agere, incidet in iudicium:
cum subdit, Recuperaproximum secundum vir-
tutem tuam, & attende tibi ne incidas. Quasi
diceret, nisi attendas, incidet, quia lubricum &
periculatum est opus.*

Ecccl. 29.

Tota autem attentio cum ex multis pendet
at circumstantiis, tum personæ, tum loci &
temporis, tum etiam modi & finis in agendo:
Vide hie quæ tuæ partes sint, quæ naturalis in-
clinatio aut divinæ impulsus gratia, in alteru-
rum ex his duobus? An te nimis aut minus
quām pars esset, communicas? An forte nimis
cum quibusdam, & minus cum aliis? An forte
nimis cum aridet, & minus quando non ita placet? An forte nimis cum nobilioribus;
& minus cum plebeis? Hæc sunt ubi haec tenus
deliquisti: hæc sunt ubi deinceps ne delinquas,
attentio est excitanda. Vide distinctius, ubi, &
quando, & illud tibi applica. Attende tibi ne
incidas.

*Dixi, custodiam vias meas, ut non delinquam
in lingua mea. Pone Domine custodiam oris meo,
& ostium circumstantia labii meis. In dubio
fatus est minus quam nimis. Cessa prior causa
disciplina, & noli nimius esse, ne forte offendas.*

Psi. 38.

*Vide infra decimo octavo Januarii. Et in 2.
parte, tota Hebdomadâ secundâ post octavam
Paschæ. In tertia vero parte, Hebdomadâ
decimâ, post octavam Pente-
costes.*

*Psi. 149.**Ecccl. 31.**Eccles. 28.**Prov. 29.**Rom. 12.**I. Pet. 4.**Is. 6.**Eccles. 4.**Prov. 11.**I. Pet. 4.*

*Ex alia autem parte non minus est periculi,
si taceas quando loquendum est; *Va mihi quia
tacui*, ait Prophetæ. Et Sapiens, *Ne reverearis
proximum tuum in casu suo, nec retinas ver-
bum, in tempore salutis, non abscondas sapienti-
am tuam in decoro suo.* Et rursus, *Qui abscon-
dit frumenta, maladiceatur in populo;* benedi-
ctio autem super caput videntium. Quod san-
cti Patres interpretantur de communicatione
rerum spiritualium, ad quam sanctus Petrus
nos ita strictè obligare videtur, quām sancte
est obligatus Dispensator dispensare bona sibi
data in hunc finem: *Vnde quisque, inquit, sicut
acceptit gratiam, in alterutrum illam admini-
strantes, sicut boni dispensatores multiformis**

DIE

